

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 282/05-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. decembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť F. H., bytom D., a M. H., bytom D., zastúpených advokátom JUDr. J. F., B., ktorou namietajú porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 48/03, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť F. H. a M. H. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. októbra 2005 doručená sťažnosť F. H. a M. H. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 48/03.

Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že sú účastníkmi súdneho konania vedeného pred okresným súdom pod uvedenou spisovou značkou „... medzi nimi ako žalovanými a žalobcom I. M., bytom N. Predmetom konania je určenie aktív dedičstva po poručiteľovi – príbuznom žalobcu. (...)

Podaním zo dňa 19. 08. 2004 (osobne doručené súdu toho istého dňa) sťažovatelia prostredníctvom právneho zástupcu zaujali k veci relevantné stanovisko. Dňa 14. 10. 2004 zaslal právny zástupca sťažovateľov porušovateľovi stanovisko, ktorým reagoval na doručené uznesenie neprípúšťajúce zmenu návrhu žalobcu v zmysle jeho podania zo dňa 05. 07. 2004. V uvedenom stanovisku čiastočne zopakoval svoju právnu i skutkovú argumentáciu a s poukazom na ust. §§ 6 a 100 ods. 1 OSP požiadal o skoré vytýčenie termínu pojednávania. Od uvedeného dátumu konanie stagnuje. Z dôvodu nečinnosti zo strany súdu sa sťažovatelia v priebehu roka 2004 informovali v príslušnej spisovej kancelárii o aktuálnom stave konania. Dňa 13. 12. 2004 podali aj žiadosť o aktivitu v konaní, avšak s nulovým účinkom. Pracovníčka spisovej kancelárie právnemu zástupcovi sťažovateľov oznámila, že zákonná sudkyňa JUDr. V. M. vykonáva stáž až do októbra t. r.

V rámci ochrany legitímnych práv sťažovateľov, právny zástupca listom zo dňa 31. 01. 2005 požiadal predsedu súdu JUDr. B. T. o pridelenie veci zastupujúcemu sudcovi, podľa spísaného rozvrhu práce, na ďalšie prejednanie. Žiadosti predsedu súdu promptne vyhovel a opatrením č. Spr. 3108/2005 zo dňa 02. 02. 2005 bola vec skutočne pridelená zastupujúcemu sudcovi. V nadväznosti na to právny zástupca sťažovateľov prípisom zo dňa 17. 02. 2005 požiadal o nariadenie pojednávania a meritórne rozhodnutie veci. Po uplynutí troch mesiacov však sťažovatelia neobdržali ani len zdvorilostnú odpoveď. Preto bol právny zástupca sťažovateľov nútený obrátiť sa listom zo dňa 17. 05. 2005 na predsedu súdu so sťažnosťou na postup súdu, ktorej záver tvorila žiadosť o vykonanie cieleného riadiaceho zásahu tak, aby sa vo veci konalo bez zbytočných prietahov, najmä aby bolo v krátkom čase nariadené pojednávanie. Sťažnosť zostala bez reakcie“.

Na základe uvedeného sťažovatelia tvrdia, že viaceré aspekty postupu okresného súdu sú protizákonné a ústavne nesúladné a v dôsledku toho došlo k porušeniu ich označeného základného práva, a preto navrhujú, aby ústavný súd rozhodol vo veci samej týmto nálezom:

„1. Okresný súd Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn.: 8 C 48/03 porušil základné právo F. H. a M. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Bratislava III prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn.: 8 C 48/03 konal bez zbytočných prietáhov.

3. F. H. a M. H. priznáva finančné zadosťučinenie každému zvlášť v sume 15.000,- Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť F. H. a M. H. trovy konania tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu na účet ich právneho zástupcu JUDr. J. F., B., do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí podľa § 25 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Skúmal pritom, či má na jej prerokovanie právomoc, či má náležitosti predpísané v § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde, či nie je neprípustná, podaná niekým zjavne neoprávneným alebo oneskorene, ako aj to, či nie je zjavne neopodstatnená.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorého sa mal dopustiť okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 48/03 o návrhu žalobcu na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorá je vo vlastníctve sťažovateľov.

V okolnostiach prípadu ústavný súd zo sťažnosti sťažovateľov a k nej pripojených príloh, ako aj z vyžiadaného súdneho spisu zistil, že v tejto veci okresný súd po tom, ako mu bola 13. marca 2003 doručená žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, uznesením zo 4. júna 2004 vyzval žalobcu, aby v lehote 10 dní odstránil vady podania s odôvodnením, že jeho podanie nemá náležitosti návrhu podľa ustanovenia § 42 ods. 3 a § 79 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Uvedené uznesenie prevzal právny zástupca žalobcu 26. júna 2004 a nadväzne na to bolo 7. júla 2004 okresnému súdu podanie novej právnej zástupkyne žalobcu označené ako zmena návrhu na začatie konania.

Dňa 9. augusta 2004 sa na okresný súd dostavil bez predvolania advokát JUDr. J. F., B., ktorý predložil splnomocnenie z 8. júla 2004 udelené sťažovateľmi na ich zastupovanie v napadnutom konaní. Po nahliadnutí do spisu prevzal právny zástupca sťažovateľov rovnopis žaloby, ako aj jej zmenu (doplnenie) zo 7. júla 2004.

Podaním z 19. augusta 2004 doručeným toho istého dňa okresnému súdu sa sťažovatelia vyjadrili k žalobe.

Okresný súd uznesením sp. zn. 8 C 48/03 z 30. septembra 2004 nepripustil žalobcom navrhovanú zmenu žaloby, v zmysle ktorej sa domáhal určiť, že sťažovatelia nie sú podielovými spoluvlastníkmi spornej nehnuteľnosti. Dňa 14. októbra 2004 sťažovatelia doručili okresnému súdu podanie vo veci, v závere ktorého ho požiadali, aby bol v záujme ochrany ich legitímnych práv čo najskôr nariadený termín pojednávania. Podaním z 13. decembra 2004 sťažovatelia žiadali okresný súd „o aktivitu v konaní“. Ďalším podaním z 31. januára 2005 označeným ako „Žiadosť o riadiaci zásah“ sa sťažovatelia obrátili na predsedu okresného súdu a okrem iného v ňom poukázali, že „Predmetný spor

je z roku 2003. Súd v konaní pomerne plynulo postupoval až do 30. 09. 2004, kedy rozhodol uznesením o návrhu navrhovateľa tak, že nepripustil zmenu žaloby. Podľa našich informácií bol tento úkon posledným úkonom súdu. (...) Pretože vo veci nedošlo k posunu, informovali sme sa o stave konania v príslušnej spisovej kancelárii. Bolo nám oznámené, že zákonná sudkyňa JUDr. V. M. vykonáva stáž až do októbra t. r. Nazdávame sa, že v konaní z tohto dôvodu došlo k stagnácii.

Žiadame Vás preto o účinný riadiaci zásah, ktorého cieľom by malo byť prejednanie veci zastupujúcim sudcom podľa rozvrhu práce“.

Predseda okresného súdu odpovedal na citované podanie sťažovateľov oznámením z 2. februára 2005, v ktorom uviedol, „... že predmetná vec bola Opatrením predsedu Okresného súdu Bratislava III, č. Spr. 3000/2005-15 zo dňa 2. 2. 2005 pridelená zastupujúcemu sudcovi na konanie vo veci“.

Dňa 18. februára 2005 vyzval okresný súd žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku za návrh v stanovenej 10-dňovej lehote. Žalobca túto povinnosť splnil 2. marca 2005.

Zastupujúci sudca nariadil 14. marca 2005 vo veci pojednávanie na 13. september 2005, avšak 28. apríla 2005 uvedený termín pojednávania zrušil.

Podľa potvrdenia nachádzajúceho sa na č. 1. 103 súdneho spisu bola táto právna vec 9. mája 2005 pridelená na prejednanie a rozhodnutie novému zákonnému sudcovi. Od uvedeného dátumu nebol vo veci urobený žiaden procesný úkon.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil

možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (III. ÚS 199/02, I. ÚS 140/03).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa vôbec dalo uvažovať o zbytočných prietáchoch (IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05). Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania.

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza aj z názoru, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. I. ÚS 167/03). Posúdenie otázky, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02).

Ústavný súd z obsahu súvisiaceho súdneho spisu predovšetkým vyvodil, že sťažovatelia (v namietanom konaní v postavení žalovaných) sa o existencii predmetného súdneho konania dozvedeli až v júli 2004, keď udelili splnomocnenie na ich zastupovanie v tomto konaní advokátovi, ktorý si 9. augusta 2004 na okresnom súde osobne prevzal rovnopis žaloby. Vzhľadom na to ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia sa mohli svojho základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov domáhať až odo dňa, keď mali vedomosť o tom, že proti nim podal žalobca žalobu. Keďže dovtedy nevedeli, že sú účastníkmi namietaného konania, ústavný súd obdobie od 13. marca 2003 (doručenie žaloby o určenie vlastníckeho práva smerujúcej proti sťažovateľom) do júla 2004 (udelenie splnomocnenia na zastupovanie advokátovi a doručenie žaloby) nepovažuje za obdobie, v ktorom by bolo relevantne možné hodnotiť a skúmať otázku zbytočných prietáhov vo vzťahu k nim. K obdobnému záveru dospel už ústavný súd aj vo svojej predchádzajúcej

judikatúre (napr. IV. ÚS 132/03, IV. ÚS 248/05). Navyše, ani samotní sťažovatelia necharakterizujú postup okresného súdu v konaní v priebehu obdobia nasledujúceho po podaní žaloby (13. marca 2003) ako nečinnosť, keď v sťažnosti doručenej predsedovi okresného súdu 2. februára 2005 okrem iného uviedli, že „*Súd v ňom pomerne plynulo postupoval až do 30. 09. 2004, kedy rozhodol uznesením o návrhu navrhovateľa tak, že nepripustil zmenu žaloby*“.

Ústavný súd nespochybňuje skutočnosť, že od 30. septembra 2004 až do 26. októbra 2005, keď mu bola doručená sťažnosť sťažovateľov, resp. do predbežného prerokovania sťažnosti, okresný súd nevykonal v napadnutom konaní žiaden meritórny procesný úkon smerujúci k odstráneniu ich právnej neistoty. I keď na prvý pohľad ide o pomerne dlhý časový interval, nemožno nemať na zreteli to, že v jeho priebehu došlo z podnetu sťažovateľov opatrením predsedu okresného súdu z 2. februára 2005 k prideleniu veci najskôr zastupujúcej sudkyňi a následne 9. mája 2005 bola vec pridelená novej zákonnej sudkyňi.

V nadväznosti na to ústavný súd nekvalifikuje preskúmané konanie ako konanie so zbytočnými priet'ahmi. Ústavný súd v okolnostiach prípadu zohľadnil najmä to, že preštudovanie predloženej kompletnej spisovej dokumentácie a zvolenie vhodného postupu súdu vo veci si zo strany najskôr zastupujúcej sudkyne a následne novej zákonnej sudkyne vyžadovalo určitú dobu. Vzhľadom na to dospel k záveru, že z celkovej doby nečinnosti okresného súdu môže predstavovať konanie s priet'ahmi maximálne jednu polovicu tohto obdobia, pričom tento úsek konania okresného súdu nie je takou dobou, ktorá by odôvodňovala z hľadiska komplexného posúdenia danej veci záver o neprimeranosti jej trvania, resp. o kvalifikovaní postupu okresného súdu ako takého, ktorý by naznačoval možnosť posúdiť ho po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ako porušenie základného práva na konanie bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Z pohľadu ústavného súdu treba v tejto súvislosti poukázať aj na jeho predchádzajúce rozhodnutia, v ktorých opakovane vyslovil, že „Ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe nemusí ešte zakladať porušenie základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04).

Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého nie každý zistený prietáh v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 92/03).

V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietáhmi, ktoré možno označiť ako „zbytočné prietahy“ podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva garantovaného týmto článkom ústavy (napr. II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhoví (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietne ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, IV. ÚS 248/05).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. Zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti nemožno v súčasnosti odstrániť. Ústavný súd sa preto nezaoberal ani ich ďalšími návrhmi uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2005